

MUISTUTUS, MIELIPIDE TUKES / Heinäveden kunnanhallitus**Lupatunnus ML2016:0040**

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) on kuuluttanut 26.3.2024 malminetsintälupahakemuksen (jatkoaikahakemus) **Grafintec Oy:n** (= ent. Fennoscandian Resources) Pitkäjärvi alueelle Heinävedelle. Alueen koko 407,45ha. Muistutukset ja mielipiteet hakemuksesta on annettava 2.5.2024 mennessä.

Yhtiö ilmoittaa hakemuksessaan suorittaneensa mahdollisimman tehokasta malminetsintää ja testityötä. Tosiasiallisesti hanke on ollut vireillä jo vuodesta 2016 alkaen. Kahdeksan hankevuoden aikana se on keskittynyt hankekartoitukseen. Yhtiö kirjoittaa tiedote 11/2021 jatkolupavaiheessa, että se osoittaa hankekartoituksella Grafintecin tähän mennessä suorittaman työn laatua ja tarjoaa etenemissuunnitelman seuraavaa projektin kehitysvaihetta varten. Hankekartoitustuloksen avulla yhtiö pystyy selittämään paremmin Aitolampi-hanketta paikallisyhteisölle, miltä mahdollinen kaivos näyttää ja miten voimme minimoida ympäristövaikutukset. Tiedotustilaisuudessa 1/2024 yhtiö tiedottaa tarvitsevansa edelleen lisäselvityksiä niin ympäristön kuin kaivosjätteen huollosta sekä ympäristövaikutusten minimoimiseksi. Aitolammen grafiitin laatua ja soveltuvuutta akkuihin on testattu lupaavilla tuloksilla, mutta jatkoluvan aikana on kuitenkin tarvetta jatkaa tutkimuksia ja testata grafiitin laatua ja soveltuvuutta suuremmassa määrässä. Heinäveden kunnan näkemyksen mukaisesti paikallisyhteisölle ei ole näiden vuosien aikana tullut selkeää kuvaa yhtiön mahdollisesta toiminnasta alueella tai selittämään hankkeen ympäristövaikutuksia tai miltä mahdollinen kaivos tulisi näyttämään. Hankkeella on ollut koko ajan merkittävää vastustusta, ja yhtiö ei ole pystynyt vastaamaan tiedolla paikalliseen huoleen.

Heinäveden elinvoimaselvityksen mukaisesti malminetsintäalue kuuluu erityiseen matkailun ja virkistysalueiden kehittämisvyöhykkeeseen. Tällä vyöhykkeellä on runsaasti matkailun vetovoimaa, matkailu- ja virkistyspalveluiden elinkeinoja sekä vapaa-ajan asuntoja. Alueen välittömässä läheisyydessä olevia Lintulan ja Valamon luostareita ei ole huomioitu hakemuksessa eikä ole huomioitu hakemuksen vaikutuksia luostareiden elinvoimaan, eikä heidän tulevaisuuden investointeihin.

Pohjois-Karjalan juuri päivitetystä maakuntakaavassa 2040 alueen välittömässä läheisyydessä on kaavoitettu matkailun vetovoima-alue/matkailun ja virkistysalueen kehittäminen kohdealue sekä arvokas maisema-alue, valtakunnallinen, Heinäveden reitin vesistömaisema. Hakija ilmoittaa, että tutkimusalueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse Natura 2000 -verkostoon kuuluvia tai muita luonnonsuojelualueita. Tosiasiallisesti alue on Kermajärven Natura 2000 alueen välittömässä läheisyydessä.

[Maakuntakaavayhdistelmä\(02/2024\) \(arcgis.com\)](#)

Eriyisesti haettu malminetsinnän koelouhinta aiheuttaa merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa ja arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista sekä merkittävää maisemallista haittaa. Alueen välittömässä läheisyydessä alkaa Kermajärven Natura 2000 alue. Kermajärvi kuuluu rantojensuojeluohjelmaan ja erityissuojelua vaativiin vesistöihin.

Kaivoslain 11 §:n 1 momentin mukaan malminetsintäluvan haltijan on rajoitettava malminetsintä ja muu malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta.

Heinäveden kunta näkee, että hakijan hakemus koelouhintaan tulee kieltää Kaivoslain 11§ 1 momentin mukaan, koska siitä aiheutuu merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa sekä olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle.

Yhtiö ehdottaa lupakohtaiseksi vakuudeksi 5000€, joka kattaa tässä hakemuksessa kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta mahdollisesti aiheutuneiden vahinkojen ja haittojen korvaamisen sekä kaivoslain mukaisten jälkitoimenpiteiden suorittamisen. Heinäveden kunta on katsonut jo vuonna 2016 lausunnossaan kohtuulliseksi vakuussummaksi 100.000 euroa.

Kunnan näkemyksen mukaan kaivoslain 46 - 47 §:ien sisältö huomioiden luonto-, matkailu- ja virkistyskäyttöön sekä vesistöön liittyvät seikat estäisivät joka tapauksessa myöhemmin kaivosluvan myöntämisen, koska lupaa ei saa myöntää, jos kaivostoiminta aiheuttaa vaaraa yleiselle turvallisuudelle, aiheuttaa huomattavia vahingollisia ympäristövaikutuksia tai heikentää merkittävästi paikkakunnan asutus- ja elinkeino-oloja eikä mainittua vaaraa tai vaikutuksia voida lupamääräyksiin poistaa.